

๒๒

สงเคราะห์สัตว์

ความเมตตาสงสารต่อสรรพสัตว์
ทั้งหลายนี้ หลวงตาเคยให้เหตุผลว่า

“...ชาติขึ้นวรรณะไม่มี ลงในคำ
เดียวว่า สัพเพ สัตตา อันว่าสัตว์ทั้งหลาย
ที่เป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บตายด้วยกัน
หมดทั้งสิ้น ครอบหมดเลย เสมอภาคเลย
เห็นอกเห็นใจกันทั่วถึงหมดเลย นี่ละธรรม
พระพุทธเจ้าพึงเอาชี...

คือสัตว์ทุกตัวเกิดมาได้ ด้วยอำนาจ
ของกรรมทั้งนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นมาด้วยอำนาจ
ของชาติขึ้นวรรณะยศถาบรรดาศักดิ์อะไร เกิด
ขึ้นมาด้วยอำนาจของกรรม กรรมเป็นพื้น
ฐานให้เกิด นอกนั้นก็แตกเป็นแขนงออกไป
สุจริตบ้าง ทุกุจริตบ้าง แล้วแต่จะเกิด นั่นเป็น

เรื่องนอกต่างหาก หลักของกรรมเป็นหลัก
ใหญ่

เพราะฉะนั้น ท่านจึงไม่ให้ดูถูก
เหยียดหยามกัน แม้แต่ สัตว์เดรัจฉาน
ท่านก็ไม่ให้ดูถูกเขา เวลานี้เขาเสวยกรรม
อยู่ในวาระของกรรมของเขาอย่างนั้นๆ เป็น
ชั้นๆ ไปเลย ท่านจึงไม่ให้ประมาท มันเป็น
วาระๆ เวลาพ้นแล้วเขาสูงกว่าเราก็ได้
ก็เหมือนอย่างคนลงมาจากน้ำจากหลุม
จากบ่อขึ้นภูเขา ที่แรกก็อยู่ใต้น้ำบ่อ พอขึ้น
มาแล้วเขาขึ้นภูเขาสูงกว่าเราอีก กรรมไม่
แน่นอนแล้วแต่ใครสร้างของใครเอาไว้...

...เขาก็รักสุขเกลียดทุกข์ มีหิวมีอิม
มีเจ็บป่วย มีโรคจะตณหา มีจิตวิญญูณเช่น



เดียวกับมนุษย์เรา ตัวจิตนี้เองเป็นตัวพา
ทองเที่ยวให้เราไปเวียนว่ายตายเกิด...
เพราะนี่ขึ้นอยู่กับวาระของกรรมที่ให้เสวย
ผลดีชั่วอย่างไรตามวาระที่เราสร้างกรรม
มา จึงไม่ควรประมาทเขา ไม่ควรเบียดเบียน
ไม่ควรรังแก และไม่ควรรฆ่าเขา การเบียด
เบียนเขาก็คือเบียดเบียนตัวเรานั่นเอง...”

สัตว์พิการ ไม่ถูกทอดทิ้ง

เหตุนี้เอง เมื่อท่านทราบถึงปัญหา
ความทุกข์ยากลำบากของบ้านสัตว์พิการ
(ซอญพระมหากาญจนย์ ปากเกร็ด) ซึ่งเป็น
บ้านที่รับเลี้ยงสัตว์หลายประเภททั้งปกติ
และพิการจำนวนมากหลายร้อยชีวิต ด้วย
ความสงสารสัตว์เหล่านี้ ท่านจึงอนุเคราะห์
ช่วยซื้อที่ดิน สร้างอาคาร ช่วยเหลือค่า
อาหาร ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่ารักษาพยาบาล

ค่ายา และค่าใช้จ่ายต่างๆ ฯลฯ การเข้าไป
ช่วยเหลือบ้านสัตว์พิการแห่งนี้ ท่านเล่าถึง
ความเป็นมาโดยย่อดังนี้

“...ที่ปากเกร็ด หมาดั่งสามสี่ร้อย
ตัว เขาออกทางหนังสือพิมพ์ เราเห็นใน
หนังสือพิมพ์ก็ตามไปดู ไปดู โอ้โฮ มีแต่
หมาพิการ ยั้วเยี้ยๆ ไปดูสภาพของมัน แล้ว
เป็นยังไง ถ้ามสภาพความเป็นอยู่ของเจ้า
ของที่เลี้ยงหมา ถ้ามทุกอย่างทุกอย่างจน
กระทั่งถึงค่าน้ำค่าไฟ ค่าบริการต่างๆ รอบ
ด้าน เกี่ยวกับหมานี้เดือนหนึ่งหมดเท่าไร

เขาว่า ถ้าวรรณาแล้วก็ได้เดือนละ
แสน แต่นั่นไม่มีเงินแสนซิติที่จะเลี้ยงหมา
บางวันเครียดเสียจนกระทั่งนอนไม่หลับ
เป็นยังไงถึงเครียด โอ๊ย หมาก็ร้องพอหมา
คนก็ทุกข์พอกัน หมาร้องหิวโหย ไม่มีอะไร
จะให้กิน เจ้าของก็หมดไม่มีอะไรจะกิน
อาชีพร้างเป็นครุเท่านั้น เมื่อเห็นหมาก็
สงสาร เอามาเลี้ยงๆ พอกันอื่นเห็นเราเลี้ยง
หมาตัวหนึ่ง เขาก็เอามาทิ้งไว้ที่หน้าบ้านๆ
แล้วก็เลี้ยงเรื่อยๆ มาจนกระทั่งปานนี้แหละ

บางวันเครียดเสียจนนอนไม่หลับ
หมาก็ร้องพอหมา คนก็ทุกข์พอกัน ว่าฉัน
เราก็เลยถามถึงเรื่องราวต่างๆ เขาบอกว่า
หมดเดือนละแสน เราเลยให้เดือนละหนึ่ง
แสนเลย ตั้งแต่บัดนั้นมาหลายปีแล้วนะให้
เดือนละหนึ่งแสนๆ ถ้าหากว่าขัดข้องอะไร
จำเป็นอะไร ให้บอกอีกนะ รถเราก็จะให้
เขาบอกเขาไม่เอารถ เราให้มอเตอร์ไซค์
คันหนึ่ง เขาบอกว่าอาศัยรถเพื่อนฝูงได้อยู่
ไม่เป็นไร... นอกจากนี้ก็ซื้อที่ให้หนึ่งไร่เลย



“...แม่แต่สัตว์เดรัจฉาน
ท่านก็ไม่ให้ดูถูกเขา
เวลานี้เขาเสวยกรรมอยู่ใน
วาระของกรรมของเขา
...เวลาพ้นแล้ว...
เขาสูงกว่าเราก็ได้...”

แต่ก่อนเขามีอยู่หนึ่งไร่ เราซื้อให้อีกหนึ่งไร่
แล้วสร้างตึกให้อีกหนึ่งหลัง สบายทุกวันนี้
หมาปากเกร็ดสบาย...”

สุนัขปลอดภัย...ไม่จรจัด

บ้านเลี้ยงสุนัขอีกแห่งหนึ่งบนถนน
พุทธมณฑลสาย ๓ ซึ่งมีสุนัขกว่าร้อยตัวที่
ต้องเป็นภาระดูแลอยู่ที่นี้ ท่านก็ได้ให้การ
ช่วยเหลือ ดังท่านเล่าความเป็นมาว่า

“...ไปกรุงเทพฯ อีกคราวนี้ เขาก็
เขียนจดหมายมาหาเรา เพราะจดหมายเรา
เบื่อพอแล้วนะ มันจดหมายอะไร จดหมาย
ยุ่งนี่นะ เอามาอ่าน ใจอ่อนทันที เขาพูดถึง
เลี้ยงหมา ไม่มีเงิน ตัดหนี้ตัดสินเขาจะรุ่ง
พระรังเพราะการเลี้ยงหมานั้นเอง สงสาร
หมา ไม่รู้จะทำยังไงก็ไปเยี่ยมเพื่อนฝูงมา
ซื้ออาหารให้หมากิน เจ้าของก็จนตรอกจน
มุม เวลานั้นตัดหนี้ท่วมหัว หมาบางวันก็อึม
บางวันก็หิวจะตาย ร้องครวญครางจะตาย
แต่เจ้าของก็จะตายไม่ทราบจะทำยังไง

ถ้าท่านจะเมตตาได้ก็จะเป็นพระเดชพระ
คุณอย่างยิ่ง เขาเขียนจดหมายมา

พอเห็นเท่านั้นเราให้พระตามไป
เลยนะวันหลัง เขาบอกบ้านเลขที่ไว้เรียบ
ร้อยที่กรุงเทพฯ ตามไปดูก็ย้วยเยาะๆ ตามที่
บอก ถามเขาให้ชัดเจนนะ ทุกสิ่งทุกอย่าง
ถามให้ชัดเจน พอถามเสร็จแล้วก็มา เจ้า
ของเขาก็ตามมา มาถึง เราก็กามกับเจ้า
ของเขาให้เต็มเม็ดเต็มหน่วยเลย เขาบอก
ว่าติดหนี้อยู่ สำหรับเลี้ยงหมา เลี้ยงหมา
นี้เดือนหนึ่งหมดประมาณเท่าไร หมด
ประมาณหมื่นห้าว่าจ้าง เดือนหนึ่งให้พอ
เหมาะพอดี ประมาณหมื่นห้า... หนี้ทั้ง
หมื่นนั้นหมาเลี้ยงหมานะ เราเห็นใจ

...เอา เราจะใช้ให้ เดือนนี้ส่งไป
แล้ว พอมาถึงบ๊อบก็ส่งปุ๊บเลย... เดือนละ
หมื่นห้านั่น เราให้เป็นเดือนละสามหมื่น
ประจำทุกเดือนไปเลย ให้เป็นเดือนละสาม
หมื่น เรียกว่าทบครึ่ง เพื่อเอาไว้ครึ่งหนึ่ง
แล้ว(ไซ่นี้)ก็ให้พร้อมไปเลย... เราก็จะจ่าย
ให้ตามนั้นหมดเลย... หมาที่สวนแสงธรรม

กำลังทุกข์ เราจึงช่วยทุกข์ พออ่านจดหมาย
ว่าหมา ใจอ่อนเลยนะ เลยคำว่าจดหมาย
วันนี้มาอย่างไรกัน เลยหมด เลยคำว่าวัน อ่อน
ทันทีเลย ให้ตามไปดูในวันหลัง ได้ความมา
อย่างนั้นละ ก็เป็นอันว่าเบื่องแล้วหนี่...
เราก็จะให้คนนี้ ให้เขาอยู่เลี้ยงหมา ที่ไร
หนึ่งนั้นให้เลี้ยงหมาหมดเลย บุญของเขา
บุญของหมา...”

ไม่ลืม...สัตว์ในวัด

ความเมตตาส่วนนี้ท่านถือเป็น
ความจำเป็นอย่างยิ่งชนิดที่ท่านไม่ยอมให้
บกพร่องเลย นั่นคือ ความเมตตาต่อสัตว์ที่
อยู่ในวัดป่าบ้านตาด ซึ่งมีอยู่หลายประเภท
เช่น ไก่ป่า กระจอก กระจอน กระแต ฯลฯ

ท่านคอยสังเกตเอาใจใส่ดูแลเรื่อง
อาหาร น้ำ ตลอดจนมา โดยเน้นเตือนพระเณร



เณรนำอาหารมาให้กระจอก กระแต

ที่มักเผลอลืมให้อาหารสัตว์อยู่เสมอว่า เขา
อยู่กับเรา เขาก็อาศัยเรา เราจะใจจัดใจดำ
ไม่สนใจการกินอยู่ของเขานั้นไม่ควรอย่าง
ยิ่ง เราก็อหิว เขาก็อหิว เรามีปากมีท้อง เขาก็
มีปากมีท้องเช่นกัน อย่าเป็นพระแบบใจ
ดำๆ สิ่งใดพอจะเอื้อเพื่อเกื้อกูลกันก็ช่วยเหลือ
กันไป จึงจะสมกับเป็นลูกศิษย์ตถาคต
ผู้มีเมตตาธรรม

เหตุนี้เองภายในวัดจึงมีที่สำหรับ
ให้นำอาหารแก่กระรอกกระแต มีการทำ
เป็นร้านเล็กๆ สูงระดับอกกระจายอยู่ทั่ววัด
กะจำนวนได้มากกว่าร้อยจุด ร้านกระจอก
ทุกร้าน ท่านเน้นย้ำว่า ควรมีข้าวเหนียว
กล้วยสุกหรือผลไม้สุกในปริมาณพอดีกับที่
เขาต้องการ ไม่มากไปจนบูดเน่า เหม็นหรือ
น้อยไปจนขาดเงิน ควรเหลือไว้บางพอดีๆ

การให้อาหาร ก็โดยพระเณร
ฆราวาสจะมาเอากล้วยหรือผลไม้อื่นๆ
จากโรงเก็บซึ่งเป็นจุดกลาง จากนั้นก็นำไป
วางไว้ตามจุดให้อาหารที่ตนรับผิดชอบ
บริเวณใกล้กุฏิ

พวกไก่ป่าจะมีกระสอบข้าวสารหัก
วางไว้ที่จุดกลางเสมอๆ เพื่อไว้ให้พระเณร
ฆราวาสตักใส่ถังแล้วเอาไปหว่านในจุดให้
อาหารทั่ววัดตามเขตรับผิดชอบของตน
และคอยหมั่นสังเกตน้ำกินของสัตว์ด้วย ไม่
ปล่อยให้พร่องไป

สิ่งเหล่านี้เป็นข้อปฏิบัติที่พระเณร
ผู้มาศึกษาอยู่กับท่านทุกระยะนับแต่ตั้งวัด
เป็นต้นมา ต่างองค์ต่างรับผิดชอบใส่ใจดู
แลสัตว์ในวัดเสมอมาทุกรุ่นๆ ไป

“... **ธรรม** เป็นธรรมชาติ
นิมนวลอ่อนโยน
เมื่อเข้าสัมผัสสัมพันธ์
กับใจผู้ปฏิบัติผู้มี
ความเชื่อความเลื่อมใสแล้ว
จิตใจนั้นก็กลายเป็น
สิ่งที่นิมนวลอ่อนโยน
ไปด้วยเมตตาจิต...”



เมตตาแก่สัตว์ต่างๆ ไป ไม่พูดเพียงมนุษย์
เท่านั้น

แม้สัตว์เดรัจฉานชนิดใดก็ตาม
ไม่กล้าดูถูกเหยียดหยาม ไม่กล้าทำลาย
ให้ความเสมอภาคตามความจริง และ
เมตตาโดยสม่ำเสมอ

ไม่มีคำว่าจะเป็นลุ่มๆ ดอนๆ ว่า
คราวนั้นมีเมตตา คราวนี้ไม่มี เพราะจิตนั้น
เป็นจิตเมตตา ดวงเมตตาทั้งดวงก็คือ
จิตดวงที่บริสุทธิ์อยู่แล้ว...”



เมตตาธรรมอันยิ่งใหญ่ไม่มีประมาณ
ของท่าน ดังที่ได้บรรยายมาแต่ต้นนี้ ย่อม
ไม่สามารถจะพรรณนาให้หมดให้สิ้นได้
อย่างแน่แท้ สิ่งที่พอจะสื่อได้อย่างชัดเจนที่
สุดก็คือคำกล่าวของท่านเองที่ว่า

“... **ธรรม** เป็นธรรมชาติที่นิมนวล
อ่อนโยน เมื่อเข้าสัมผัสสัมพันธ์กับใจผู้
ปฏิบัติผู้มีความเชื่อความเลื่อมใสแล้ว
จิตใจนั้นก็กลายเป็นสิ่งที่นิมนวลอ่อนโยน
ไปด้วยเมตตาจิต ไม่เคยมีก็มี ความไม่เคย
เสียสละก็เสียสละได้เพื่อผู้อื่นเพราะความ
เมตตา สามารถมองเห็นเขาเห็นเราว่ามี
สาระสำคัญเช่นเดียวกันได้ เพราะความ
เมตตา

เมื่อธรรมมีอยู่ในจิตดวงใดมาก
น้อย จิตดวงนั้นต้องแสดงออกทางกิริยาให้
เห็น ปิดไว้ไม่อยู่ ยิ่งจิตที่บริสุทธิ์ด้วยแล้ว
ไม่มีสิ่งใดที่จะนิมนวล ละเอียดยิ่งกว่า
จิตดวงนั้น ให้ความเสมอภาค ให้ความ



“...เมื่อธรรมมีอยู่ในจิต
ดวงใดมากน้อย
จิตดวงนั้นต้องแสดงออก
ทางกิริยาให้เห็น
ปิดไว้ไม่อยู่...”

“...แม่สัตว์เดรัจฉานชนิดใดก็ตาม
ไม่กล้าถูกรุขเหี้ยมดหยาบ ไม่กล้าทำลาย
ให้ความเสมอภาคตามความจริง
และเมตตาโดยสม่ำเสมอ...”

